

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

วัชรพล สุระพล¹, เปล่งประกาย วันจันทร์², อาริสรา เกรรัมย์³
ภรณ์โรจน์ ศิวรังสีรัชต์⁴, สถาพร วิชัยรัมย์⁵ และธิดิ ศรีใหญ่⁶

Received : 4 October 2024

Revised : 24 December 2024

Accepted : 25 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน รองประธาน จำนวน 1 คน คณะกรรมการ จำนวน 3 คน และสมาชิก จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตด้านการตลาด ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านงบประมาณ และด้านบริหารจัดการ ด้านการผลิตวัตถุดิบในท้องถิ่นมีที่ใช้ในการผลิตมีไม่เพียงพอ จึงมีการสั่งซื้อวัตถุดิบจากภายนอกส่งผลให้สินค้ามีราคาต้นทุนสูงขึ้น ด้านการตลาดมีการออกร้านจำหน่ายสินค้าตามงานแสดงต่างๆ ด้านงบประมาณมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และมีการระดมทุนจากแหล่งเงินกู้ คือ กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และการดำเนินการบริหารจัดการ ต้องการความรู้เพิ่มเติมและทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการองค์กร ผลของการสัมภาษณ์ ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ด้านการผลิตต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลวดลายให้ทันสมัย ด้านการตลาดต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยหาช่องทางการตลาดให้มากขึ้น ด้านงบประมาณต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแหล่งเงินกู้ ด้านบริหารจัดการต้องการให้มีการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจ

ความสำคัญ: การดำเนินงาน การบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชน ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁵ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

⁶ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Operations of the community enterprise Ban Krachao, Lamduan Subdistrict, Krasang District Buriram Province

Watchares Suraphol¹, Prajamraj Wanchantuek², Arisa Keram³
Paranroj Siwarangsirat⁴, Sathaporn Wichairam⁵ and Thiti Sriyai⁶

ABSTRACT

This research aimed 1) To study the operating conditions of community enterprises, folk handicrafts centers, community, Ban Kao, sub-district, Khuan Sub-district, Buriram Province. 2) To study additional comments and suggestions regarding the operation of the community enterprise Ban Kao Jao Subdistrict, Khuan District, Krasong, Buriram. This research is a qualitative research using an interview form of 10 people, consisting of 1 chair of the community enterprise committee, 1 vice president, 3 committee members and 5 members. By specific selection methods in 4 areas, namely production, marketing, budget, management. The performance of community enterprises, folk handicrafts centers, community, Ban Khang Chao Sub-district, Khuan District, Krabang Province, Buriram, all 4 aspects, consisting of production Marketing Budget and management. The members are not skilled in the raw materials used in local production, so they must be ordered from external sources, at high cost. Marketing, products are sold at trade shows. Budget is accounting and funding is provided from Sharpening the loan is a loan from the Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives. And management requires the knowledge and skills necessary to manage the organization. The results of the interview, the chairman of the board and members of the operation of community enterprises, folk handicrafts centers, community, Ban Klachao District, Lam Duan District, Krasong District, Buriram. Good management style courtesy. Production requires relevant departments to support the design of modern pattern products. Marketing, member groups want relevant agencies to help find more marketing channels. Budget requires relevant agencies to find a loan source. Management Want to have the knowledge and skills necessary to manage enterprise groups.

Keywords : Operation Management Community enterprise Local Handicraft

¹ Student Bachelor of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

² Student Bachelor of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

³ Student Bachelor of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

⁴ Faculty Member Bachelor of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

⁵ Faculty Member Bachelor of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

⁶ Faculty Member Bachelor of Public Administration Program Buriram Rajabhat University

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ซึ่งการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีรายได้ไม่แน่นอนและลงทุนสูง ทั้งยังมีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายากำจัดวัชพืช อาหารสัตว์ คาร์รถไถ คาร์รถเกี่ยวข้าว เป็นต้นเกษตรกร ยังต้องอาศัยสภาพดินฟ้าอากาศ บางปีที่ไม่ม่มีฝนตก เกิดภัยแล้ง ชาวนาจะเกิดปัญหาไม่มีผลผลิต เกิดปัญหานี้สิน จึงทำให้อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย รัฐบาลจึงหาแนวทางที่จะแก้ปัญหาคความยากจนของประชาชนกลุ่มเกษตรกร โดยการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมได้มีการสนับสนุนเรื่องการสร้างอาชีพรายได้และ ให้ความช่วยเหลือด้านการเพิ่มผลผลิต การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากการเข้าถึงทุนเพื่อสร้างอาชีพ และสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาเป็นธรรม

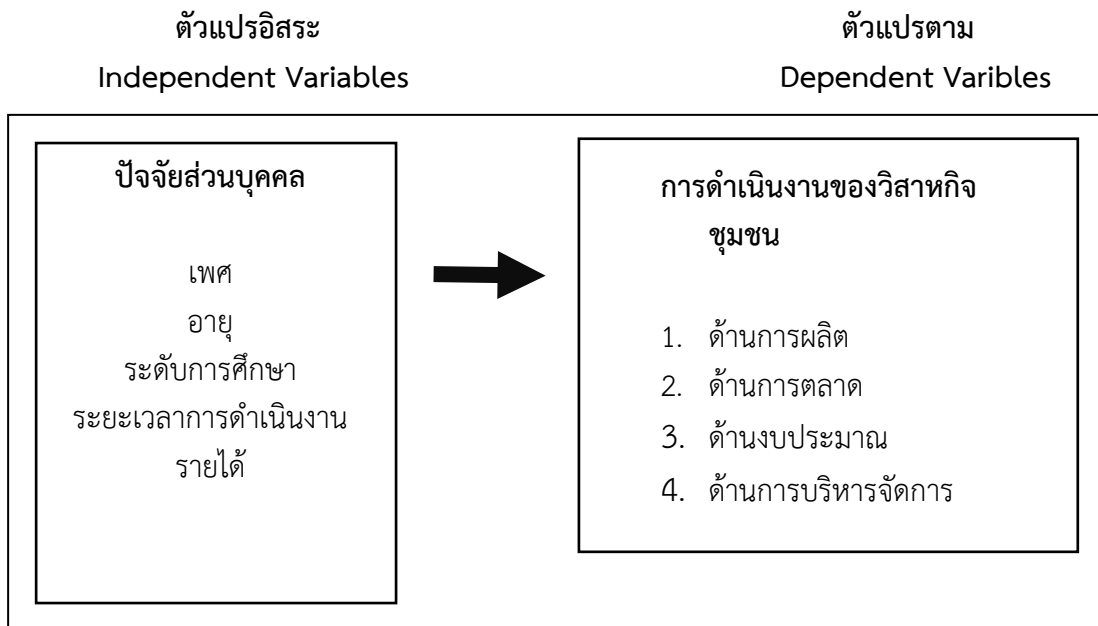
หัตถกรรมพื้นบ้านจึงควรได้รับการพัฒนาในฐานะทุนทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้คนในพื้นที่ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการใช้ประโยชน์ในชุมชนสู่การสร้างนวัตกรรมเครื่องจักสานที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนมากขึ้นตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและการใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ 2563 การนำนวัตกรรมมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมจะทำให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในศักยภาพของตน สู่สร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ที่น่าสนใจ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ให้เกิดความร่วมมือและตอบรับกับความต้องการของผู้บริโภค ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นการสร้างความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแก้ไขปัญหาในชุมชน และต่อยอดองค์ความรู้ หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาข้างต้น กรณีศึกษาชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำตวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ บริบทของชุมชนบ้านกระเจา มีพื้นที่ชุมชนประมาณ 3,761 ไร่ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ชุมชนบ้านกระเจา หมู่ที่ 7 ประกอบด้วย จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 147 ครัวเรือน ประชากรเพศชาย จำนวน 209 ราย ประชากรเพศหญิง จำนวน 230 ราย รวมประชากรทั้งสิ้น 439 ราย มีรูปแบบการบริหารพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพ แต่มีทุนหมุนเวียนของกลุ่มน้อย เนื่องจากในปัจจุบันมีการแข่งขันทางการตลาดที่สูงขึ้น แพนชั่นการแต่งกายยังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ราคาหัตถกรรมพื้นบ้านมีต้นทุนสูง การจำหน่ายได้ผลผลิตลดน้อยลง จึงส่งผลให้ผู้คนสนใจการผลิตผ้าทอจากผ้าฝ้ายและด้าย เพราะใช้ต้นทุนต่ำ ทั้งควรได้รับการพัฒนาด้านลวดลายให้มีสีสันที่สวยงาม ผลิตจากธรรมชาติ เพื่อเพิ่มมูลค่าและแข่งขันทางการตลาด หากไม่มีการพัฒนาและส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้าน ในอนาคตอาจมีผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทน ส่งผลให้หัตถกรรมพื้นบ้านถูกลบเลือน และหมดความนิยมด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันกับตลาดที่มีการแข่งขันสูง ต่อไป ทั้งนี้ชุมชนยังได้รับรางวัลระดับโลก “สิงห์ทอง” และเข็มเชิดชูเกียรติ รางวัลชนะเลิศกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่น ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำตวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

- ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศอายุ ระดับการศึกษาระยะเวลาการดำเนินงาน รายได้
- ตัวแปรตาม (Dependent Variable) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารายงานการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหัตถกรรม

พื้นบ้านตามแนวคิด พระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา
ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

การบริหารจัดการเป็นการทำให้องค์กรดำเนินการไปได้ด้วยดี มีการประสานงานและ การบริหารหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยการวางแผน การบริหารทรัพยากรในองค์กรหรือการควบคุม องค์กร โดยที่การดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำตวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เข้ากับบริบทของการดำเนินของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำตวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2. กระบวนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นสภาพการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ และควรบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างไร เช่น มีขั้นตอนการผลิตมีวัตถุดิบที่มี คุณภาพแล้วก็ผลิตภัณฑ์ ได้รับการตรวจสอบด้านการตลาดมีการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายใหม่ ๆ มีการบริหารงานด้านงบประมาณที่มีคุณภาพ มีการบริหารหนี้ที่เป็นระบบของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการตามพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ทั้ง 4 ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับ บริบทชุมชน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการผลิต

ผลผลิตหรือสินค้าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรที่มีการค้าขาย จึงต้องทำให้สินค้าเหล่านี้มี คุณภาพ สวยงาม ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เพื่อที่จะทำให้องค์กรดำรงอยู่ได้ มีรายได้ มีกำไร มีผลตอบแทนให้กับผู้ผลิต ในขั้นตอนการผลิตนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยการผลิตต่างๆ อุปกรณ์ เครื่องมือ วัตถุดิบ ที่ดีจึงจะสามารถผลิตสินค้าออกมาได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแปรรูป ผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบอื่น ๆ ได้อย่างสวยงาม

2.2 ด้านการตลาด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินกิจการเป็นอย่างมาก หากเรามีการศึกษาการตลาดความต้องการ ของผู้บริโภคก่อนทำการผลิต จะทำให้สินค้าเป็นที่ต้องการและจำหน่ายได้ ด้านการตลาดจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผล ต่อการผลิต และรายได้ขององค์กร นอกจากจะศึกษาความต้องการของผู้บริโภคแล้วยังต้องมีการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพของสินค้าอยู่เสมอ เพื่อพัฒนารูปแบบของสินค้าให้มีความแปลกใหม่สร้างสรรค์ไม่หยุดนิ่ง

2.3 ด้านงบประมาณ

ปัจจัยด้านการเงิน หรือทุน เป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นเป็นอย่างมากซึ่ง จะต้องนำมาใช้ในการ ซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และวัตถุดิบในการผลิต การหาเงินทุนต้องหาจากแหล่งทุนที่สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนโดยตรง ซึ่งมีความหลากหลายทั้งธนาคาร สหกรณ์ หรือแหล่งการเงินต่าง ๆ เมื่อหาทุนมาได้แล้วการบริหารด้าน งบประมาณก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ การบริหารหนี้ รายรับ-รายจ่าย หากมีการบริหารด้านงบประมาณที่ดี

จะส่งผลให้ทราบถึงผลประกอบการ และทำให้มองเห็นทิศทางการบริหารกิจการ สามารถนำมาลงทุนต่อ มีการพัฒนาสินค้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ทำให้กิจการมีขยายใหญ่ขึ้น

2.4 ด้านการบริหารจัดการ

เป็นการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน กลุ่มงาน หรือการดำเนินงานในหน้าที่ต่างๆ ให้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความร่วมมือกันในการทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยการใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ การบริหารมีการดำเนินการเป็นกระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัดรูปร่าง การบริหารทรัพยากร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรูปแบบการวิจัยใช้แบบวิจัย ได้แก่ วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดโควตา (Quota) มีเกณฑ์การเลือกดังต่อไปนี้ ประกอบด้วยประธาน จำนวน 1 คน รองประธาน จำนวน 1 คน คณะกรรมการ จำนวน 3 คน และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 10 คน โดยต้องเป็นผู้เป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำมาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ ประธาน รองประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ชุมชนบ้านกระเจาตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ การดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเลือกวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้า แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2.1.1 นำประเด็นเนื้อหาในแต่ละด้าน มาสร้างกรอบประเด็นคำถาม เพื่อการสัมภาษณ์

2.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างเนื้อหา

2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 แบบสัมภาษณ์

2.2.1 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์จะมีลักษณะเป็นแบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหรือหัวข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended Form) เกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ประธานวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา จำนวน 1 คน รองประธานวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา จำนวน 1 คน คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา จำนวน 3 คน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา จำนวน 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

3.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.1.2 ผู้วิจัยสรุปรวบรวมความคิดเห็นในแต่ละด้าน ทันทีที่จบการสัมภาษณ์

3.1.3 เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ผู้วิจัยมีการสรุปอีกครั้ง หากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ก็จะมีบันทึกเพิ่มเติม

3.1.4 การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยแจ้งกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตในการบันทึกข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการจดบันทึก และบันทึกเทปทุกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยถอดข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปมาพิจารณา ร่วมกับการจดบันทึก แล้วทำความเข้าใจในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

4.2 วิเคราะห์โดยการตีความในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน (Inductive Method) คือ พิจารณาความเหมือนกันความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กัน เพื่อหาข้อสรุป และบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนก ผลการวิเคราะห์ออกเป็น รูปแบบการวิจัย ใช้แบบวิจัย ได้แก่ วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชนบ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านงบประมาณ และด้านบริหารจัดการ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ผลการวิจัย ด้านการผลิต พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานด้านการผลิต คือ มีการวางแผนกระบวนการด้านการผลิตเป็นขั้นตอนแรก ที่สำคัญที่สุดมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่น ๆ และการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง มีความน่าสนใจ และการจัดหาวัตถุดิบที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน การวางแผนวัตถุดิบที่ต้องใช้และการจัดเตรียมเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่จำเป็นรวมถึงการควบคุมคุณภาพของการผลิต ต้องมีการควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบเหล่านั้น ก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต และมีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์หลังจากการผลิตสินค้าเสร็จสิ้น จะมีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หากพบข้อบกพร่องจะมีการแก้ไขหรือปรับปรุง

ผลการวิจัย ด้านการตลาด พบว่า การส่งเสริมทางด้านการตลาด โดยการใช้สื่อโฆษณา และสื่อทางการตลาด เช่น โซเชียลมีเดียในการโปรโมทสินค้า และบริการของกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายของวิสาหกิจ เช่น ออกร้านจำหน่ายสินค้าตามงานต่างๆ มีการลดราคา การแจกและแถมของรางวัล หรือการทดลองใช้สินค้า เพื่อดึงดูดลูกค้า เพิ่มยอดขาย การจัดจำหน่ายสินค้าก็มีการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและพันธมิตร เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า การใช้วิธีการนี้จะช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจสามารถส่งเสริมการตลาดและจัดการการจัดจำหน่ายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในระยะยาว

ผลการวิจัย ด้านงบประมาณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีทุนในการบริหารงานมาจาก การระดมทุนจากแหล่งเงินกู้ ทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพียงแห่งเดียว ซึ่งทุนนั้นก็จำกัดไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน และมีดอกเบี้ยค่อนข้างสูง และไม่เพียงพอต่อการขยายธุรกิจ เนื่องด้วยทุกขั้นตอนของการดำเนินงานมีการใช้จ่าย ด้วยการบริหารงบประมาณเท่าที่มีอยู่ ทั้งยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนภายนอก หันมาให้ความช่วยเหลือมากนัก งบประมาณที่ได้จากการขาย ทางกลุ่มจะมีการหักต้นทุนไว้ และนำกำไรที่ได้ส่วนหนึ่งมาใช้จ่าย และเก็บไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียนต่อไป

ผลการวิจัย ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการแบ่งหน้าที่ กำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบให้กับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ ที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความสับสนในการทำงาน มีการติดตามและประเมินผล จัดทำแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตรวจสอบความก้าวหน้า และประสิทธิภาพของกิจกรรม

2. ผลของการสัมภาษณ์ ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลวิจัยในด้านการผลิต ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนในเรื่องการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ลวดลายให้ทันสมัย และได้เอกลักษณ์ที่โดดเด่น ด้านการตลาดกลุ่มสมาชิกต้องการให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยสนับสนุนช่องทางการตลาดให้มากขึ้น ด้านงบประมาณต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแหล่งเงินกู้ หรือเงินทุนหมุนเวียนที่มี

ดอกเบี้ยยต่ำให้กลุ่ม และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณในการผลิต การด้านบริหารจัดการ ต้องการให้มีการพัฒนา เพิ่มองค์ความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการองค์กร เช่น การวางแผนธุรกิจ การจัดการงบประมาณ และการตลาด

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมและดำเนินงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้กลุ่มอาชีพอื่น ๆ นำไปใช้วางแผนปรับดำเนินงานของธุรกิจชุมชนต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านงบประมาณ และด้านบริหารจัดการ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ กลุ่มวิสาหกิจแหล่งต่างๆ รวมตัวกันจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อหาทุนสำหรับการจัดหาวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความชำนาญงานวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ จึงต้องมีการสั่งซื้อจากแหล่งผลิตภายนอกซึ่งมีราคาต้นทุนสูง ต้องการการส่งเสริมการขายสินค้า ด้านการตลาดมีการออกขายสินค้าตามงานแสดงสินค้าต่างๆ สินค้าได้ถูกผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า การโฆษณาแนะนำสินค้าผ่านสื่อต่าง ๆ มีน้อย และด้านงบประมาณ มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการระดมทุนจากแหล่งเงินกู้ คือ กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และการด้านบริหารจัดการ ต้องการให้มีการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการองค์กร เช่น การวางแผนธุรกิจ การจัดการงบประมาณ และการตลาด ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือขาดประสิทธิภาพ ในด้านการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องกับรจนา เทียวพานิชย์กิจ (2557 : 96-98) ได้ศึกษการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้าใน จังหวัดยโสธร จากการศึกษาพบว่า มีทั้ง 4 ด้าน ทางด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนการวางแผนการดำเนินงาน พบว่ามากกว่าหนึ่งในสามเล็กน้อยมีปัญหาเรื่องขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ดี เป็นเพราะว่ามีบางกลุ่มที่ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาในการวางแผน ขาดการวางแผนแบบมีส่วนร่วมทำให้ไม่สามารถวางแผนการดำเนินงาน ได้อย่างชัดเจน วิสาหกิจชุมชนควรหาความรู้เพิ่มเติมในการวางแผน เพื่อนำความรู้มาปรับใช้ในการวางแผนดำเนินงานของกลุ่มต่อไป ด้านการผลิตการจัดการผลผลิต พบว่ามากกว่าหนึ่งในสามเล็กน้อยมีปัญหาเรื่องขาดการวางแผนการจัดการผลผลิตที่ต่อเนื่อง

2. เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ เป็นด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการผลิต พบว่ากลุ่มมีการดำเนินงานด้านการผลิต คือ มีการวางแผนกระบวนการด้านการผลิตเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่น ๆ และการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ที่น่าสนใจ และการจัดหาวัตถุดิบที่เหมาะสมกับการดำเนินงานการวางแผนวัตถุดิบที่ต้องใช้และการจัดเตรียมเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่จำเป็นรวมถึงการควบคุมคุณภาพของการผลิตต้องมีการควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบเหล่านั้น

ก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิตและมีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์หลังจากการผลิตสินค้าเสร็จสิ้น จะมีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หากพบข้อบกพร่องจะมีการแก้ไขหรือปรับปรุงทันที สอดคล้องกับ สุนทรีย์ ไชยะบุตร และคณะ (2556 : 68) พบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่น ๆ และจะต้องสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของสินค้าจะต้องยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นพร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์และราคาสินค้าของตนเองให้เป็นรู้จักและยอมรับในคุณภาพในระดับสากล

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการตลาด พบว่า การส่งเสริมทางการตลาดโดยใช้สื่อโฆษณาและสื่อทางการตลาด เช่น โซเชียลมีเดีย เพื่อโปรโมทสินค้าและบริการของกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายของวิสาหกิจ เช่น การลดราคา การแจกและแถมของรางวัล หรือการทดลองใช้สินค้า เพื่อดึงดูดลูกค้าและเพิ่มยอดขาย ส่วนการจัดจำหน่ายสินค้าก็มีการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและพันธมิตร เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า การใช้วิธีการนี้จะช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจสามารถส่งเสริมการตลาดและจัดการการจัดจำหน่ายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของวรรณพงษ์ ช่วยรักษา (2560 : 53) พบว่า ควรมีการจัดตั้งฝ่ายการตลาดเชิงรุก ที่มีในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับศูนย์การค้าต่าง ๆ ทั้งในและต่างจังหวัดเพื่อการออกบูธแสดงโปรโมทสินค้าของกลุ่มสมาชิกให้มากขึ้น

2.3 จากผลการวิจัย ด้านงบประมาณ กลุ่มต้องการรัฐหรือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดสรรเงินทุนสนับสนุนให้แก่วิสาหกิจชุมชน เพื่อใช้ในการเริ่มต้นหรือขยายธุรกิจ เช่น การลงทุนในเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น หรือการพัฒนาสินค้าใหม่ ๆ และการใช้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ให้มีโครงการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย เพื่อช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องแบกรับภาระทางการเงินที่หนักเกินไปการช่วยเหลือทางด้านงบประมาณ และการพัฒนาเหล่านี้สามารถช่วยให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับ ภิชารัตน์ เพ็งหมื่นราช (2558 : 147) ได้อธิบายว่า ด้านการเงิน การระดมทุนมีความจำเป็น และยังต้องมีการพัฒนาความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐต้องมีการสนับสนุนด้านการแสวงหาแหล่งทุนจากภายนอก หรือบางครั้งต้องเร่งจัดหางบประมาณมาด้วยการกู้มาลงทุน เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่คาดหวัง ดังนั้น การเรียนรู้ในการจัดระเบียบทางการเงินให้มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นการวางแผนการเงินสำหรับตนเองและครอบครัวย่อมทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

2.4 จากผลการวิจัย ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความสับสนในงาน มีการติดตามและประเมินผลจัดทำแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าและประสิทธิภาพของกิจกรรมได้ รวมถึงการระบุปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น และทำการปรับปรุงแผนการดำเนินงานตามความจำเป็น และมีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของสมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ อนงนาฏ อุ่นเรือน (2566 : 94-95) ศึกษาเรื่องการศึกษาดำเนินงานด้านการ

จัดการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ข้อมูลจากการศึกษา ด้านการดำเนินงานด้านการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การชักนำ และการสั่งการ และการควบคุมปัญหาในการดำเนินงานข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขและความต้องการในการสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมากน้อยเพียงใด
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงานการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านชุมชน บ้านกระเจา ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีองค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านการผลิต จะต้องประกอบด้วย การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า ลดการสูญเสียและของเหลือทิ้งในการผลิต การเลือกใช้วัตถุดิบท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนการขนส่งและสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในชุมชนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใช้กระบวนการผลิตที่ลดการปล่อยของเสียและมลพิษ สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนหรือพลังงานสะอาด การรักษามาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน มีมาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัยในกระบวนการผลิต เช่น การควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และการฆ่าเชื้อ

2. ด้านการตลาด จะต้องประกอบด้วย การสร้างอัตลักษณ์และแบรนด์ (Branding)

วิสาหกิจชุมชนควรสร้างแบรนด์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์และคุณค่าเฉพาะตัว เช่น การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นหรือความเป็นมาทางวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดความสนใจและสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าหรือบริการ การตั้งราคาที่เหมาะสม (Pricing Strategy) การตั้งราคาที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน และความคุ้มค่าที่ลูกค้าจะได้รับ เพื่อให้สามารถทำกำไรได้แต่ยังคงเข้าถึงตลาดได้ การจัดจำหน่าย (Distribution Channels) วิสาหกิจชุมชนต้องมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย อาจเป็นการขายตรง การขายผ่านร้านค้าในชุมชน หรือการใช้ช่องทางออนไลน์ เพื่อขยายฐานลูกค้าและเพิ่มยอดขาย การสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ หรือการออกงานแสดงสินค้า สามารถช่วยให้ผู้บริโภคได้รู้จักสินค้าและบริการมากขึ้น

3. ด้านงบประมาณ จะต้องประกอบด้วย แหล่งเงินทุนการจัดการหาเงินทุนมาจากแหล่งต่างๆ เช่น การระดมทุนจากสมาชิก เงินกู้ยืมจากธนาคารหรือสถาบันการเงิน การสนับสนุนจากภาครัฐ หรือ

การขอทุนจากองค์กรต่างๆ การวางแผนงบประมาณการจัดทำแผนงบประมาณรายปีหรือรายเดือน ซึ่งต้องคำนวณรายรับรายจ่ายอย่างละเอียดเพื่อบริหารเงินทุนให้เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจการควบคุมค่าใช้จ่ายการบริหารค่าใช้จ่ายให้อยู่ในขอบเขตงบประมาณ การตรวจสอบว่าค่าใช้จ่ายแต่ละรายการเป็นไปตามแผนหรือไม่ รวมถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด การจัดการรายรับและรายจ่าย การบริหารเงินสดให้มีความคล่องตัวและมั่นคง เช่น การเก็บเงินจากการขายสินค้า การจ่ายเงินเดือนให้พนักงาน และการชำระหนี้สินการตรวจสอบบัญชี วิชาทฤษฎีชุมชนควรมีการตรวจสอบบัญชีหรือรายงานทางการเงินเป็นระยะๆ เพื่อให้แน่ใจว่างบประมาณถูกใช้ไปอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการบริหารจัดการ จะต้องประกอบด้วย การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล เกี่ยวข้องกับการจัดการแรงงานในชุมชน การกระจายงาน การฝึกอบรมพัฒนาทักษะ การสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการสร้างความร่วมมือภายในกลุ่มสมาชิก การบริหารจัดการด้านการผลิตและการบริการ เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพสินค้า หรือการให้บริการในชุมชน รวมถึงการจัดการและจัดการวัตถุดิบ การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การบริหารจัดการความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงทางการเงิน การตลาด หรือความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก โดยวิชาทฤษฎีชุมชนต้องมีแผนสำรองเพื่อรับมือกับความเสี่ยงเหล่านี้ การบริหารจัดการความสัมพันธ์ภายในชุมชน การสร้างความสามัคคี การทำงานร่วมกัน การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม และการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการตัดสินใจ

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก. หน้า 34 - 35.

ภิกษาร์ตน์ เพ็งหมื่นราช (2558). **บทบาทของสมาชิกต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ชีววิถีตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาทรัพยากรชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รจนา เตียวพานิชย์กิจ (2557). **การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้าใน จังหวัดยโสธร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รัชต์พนิดา ปุริโส (2565). **การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

วรรณพงศ์ ช่วยรักษา (2560). **แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน.** กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุนทร ไซยะบุตร และคณะ (2556). **โครงการการใช้ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าเพื่อเพิ่มรายได้ของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองยาง ตำบลโคกสำราญ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดยโสธร.**

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2563. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.** สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2567. จาก <https://shorturl.asia/Byeit>

อนงนาฏ อุ๋นเรื่อน (2566).การศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการจัดการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน.วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.